

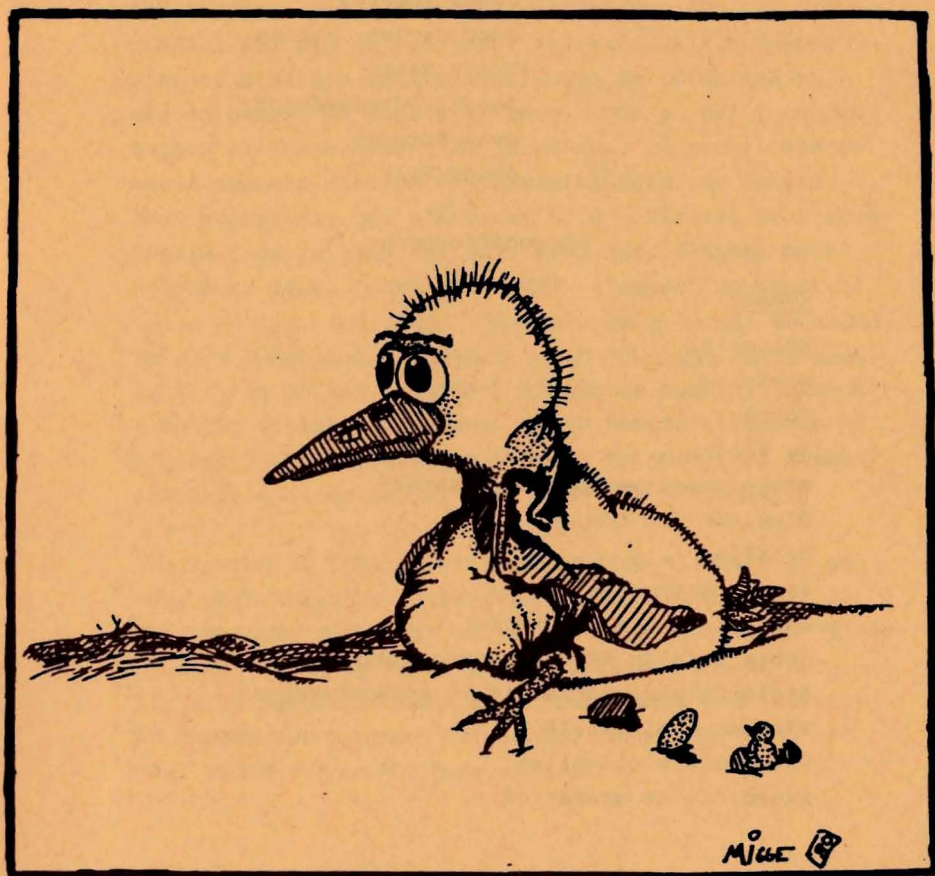
BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
"les quatre barres"

any 1980

núm. 8

"LES QUATRE BARRES"
Humlegårdsgatan 17 2tr Ö.g.
114 46 Stockholm

Gir postal : 97 09 16-3
Postgirokonto : c/o Casanovas, Stockholm

Consell directiu

President : Joaquim Masoliver
Vice-President: Mercè de las Heras
Secretari : Ramon Cavaller
Vice-Secretari: Ramon Bohigas
Caixer : Joan Casanovas
Cap de Serveis: Maria Rosa Faure de Domènech
Vocals : Magí Rovira
Jaume Pomares
Joan Carles Cebrian
Roser Matas
Ignasi Puigdomènech
Joan Burguès
Jaume Vall

oooooooo000oooooooo

SUMARI

Editorial	3
Notícies	5
Correu	9
De socis	13
Migge Masoliver serietecknare/- dibuixant de còmics	15
Retalls	17
Fa quaranta anys	19
Una catalana a Televerket	21
Sobre Luis de Pablo i Josep Ribera	23
Anglo-Catalan Society's 26 årskonferensen	27
Picasso i el català	29
Pa casolà o clivellat	31
Exercicis de gramàtica	33

EDITORIAL

Hem arribat a un altre Nadal amb el nostre BUTLLETÍ.
Enhorabona!

Fa sis mesos, el 21 de juny, teniem el dia més llarg de l'any - el solstici d'estiu. Ara, el 21 de desembre, tenim el dia més curt de l'any - el solstici d'hivern. No és cap casualitat que a Suècia se celebren precisament aquests dos dies com a les festes més importants de l'any.

Els dies de Nadal reviuem ací tradicions molt antigues. Amb la festa del sol pagana, el "midvinterblot" (sacrifici del mig de l'hivern, les saturnals o festes d'honor a Saturn dels romans), que se celebrava el mes de gener, es donava la benvinguda al sol i es festejava el despertament de la natura. El pernil que es menja aquests dies és una reminiscència, un record, dels sacrificis que s'oferien a la divinitat de l'abundància i de la llum del sol, Freii. Uns orígens molt semblants té el costum de sucar ("doppa" en suec) el pa en el brou del pernil (i per això a la nit de Nadal se li'n deia també "dopparedagen" -"el dia de la sucada"), l'ús de les espelmes, el boc de Nadal ("julbock") i moltes altres tradicions. Ací a Suècia el costum de l'arbre de Nadal, que per a molts és potser el símbol més nadalenc, no té, en canvi, més de 200 anys.

Les festes de Nadal arriben avui fins el dia 6 de gener, però abans ho feien fins el dia 13, és a dir 20 dies després de la nit de Nadal ("julafton"), el "Tjugondagen", dia de Knut. Encara avui molta gent no lleva la decoració nadalenca fins aquest dia. Llavors ho treuen tot cantant "Tjugondag Knut kör julen ut" ("el vintè - Knut fa fora el Nadal").

Abans que vingui en Knut us queden, doncs, uns dies que podeu aprofitar per a meditar sobre la fràgil existència humana, i tant si ho feu amb xampany català o amb aiguardent suec, la conclusió que treureu de la vida serà la mateixa. Us desitgem, cars lectors, unes bones festes!

M.

NOTÍCIES

"Katalanska - ett ifrågasatt språk" (El català - un idioma posat en qüestió) es titulava una interessantíssima conferència que va donar Johan Falk, professor de la Universitat d'Estocolm, en un acte organitzat per Nyfilologiska Sällskapet. Johan Falk va fer una breu retrospectiva històrica, i mencionà el gran interès que observà per la nostra llengua en la seva darrera visita a Catalunya, en comparació amb la situació de dotze anys abans. També analitzà algunes característiques del català dins el context de les llengües llatines i va exposar el trets més "personals" del nostre idioma, donant un resum de la història de la normalització lingüística de la Renaixença ençà. Hem de destacar la importància de la labor del professor Falk per donar a conèixer la nostra realitat idiomàtica.

"Antoni Gaudí (1852-1926) och den symfoniska byggnadskonsten" (Antoni Gaudí i l'art de l'edificació simfònica) era el títol d'una conferència amb diapositives que va donar Gösta Salén, intendent de Riksställningar el 30.9 passat en el Museu d'Arquitectura d'Estocolm. Gösta Salén, just arribat d'un viatge al Principat, va començar la seva explicació fent escoltar una sardana als assistents, i parlant de la identitat històrica i cultural de Catalunya. Seguidament va parlar i mostrar diapositives del Palau Güell, la Casa Vicens, el Convent de Sarrià, Bellesguard, la Casa Batlló, la Casa Milà i la Sagrada Família. Pocs dies abans ell mateix havia trobat a Barcelona els dos arquitectes que s'encarreguen de la continuació de les obres de la Sagrada Família. Ambdós deixebles de Gaudí, tenen ja quasi noranta anys!

Acaba d'aparèixer editat per "Proa", "El Noucentisme", llibre d'Enric Jardí, conegut tractadista d'art i historiador. L'obra fou presentada per Joan Ainaud de Lasarte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, en un acte que va tenir lloc a la Galeria Dau al Set, on s'exhibia una mostra amb el mateix títol del llibre.

En el pròxim Butlletí dedicarem més espai a l'esmentada obra, de la que se n'ha fet també una edició en castellà.

L'artista Ramon Larruy, soci de Les Quatre Barres, ha tingut una exposició a Galleri 1 d'Uppsala, del dia 6 al 22 de desembre.

L'excursió de boletaires organitzada per en Carles i la Britt Gisbert va ser un èxit. No tan sols pel que ens vam divertir sinó també per la quantitat i qualitat del bolets collits, que van ser degustats durant un sopar comú. Anàvem segurs de no emmetzinar-nos ja que la guia de bolets escrita per en Carles era excel·lent. A més ens va acompanyar una senyora experta en micologia que ens emparava de tot risc d'acabar el sopar a cal dimoni.

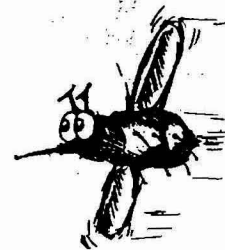
La conferència sobre "El Misteri d'Elx" del 2 de novembre d'en Jaume Pomares va ser molt entretinguda i interessant. Ens va deixar amb les ganes d'arribar fins a la bonica ciutat alacantina i assistir a la representació d'aquesta joia de la nostra cultura.

Amb el quinzè volum s'ha completat la Gran Enciclopèdia Catalana, obra que constitueix el més actual i complet Diccionari General de la Llengua. Tots els catalans ens podem sentir orgullosos.

Dins el nostre pròxim cicle de conferències Antoni Valldeperas ens parlarà de la situació política mundial. L'acte serà presentat per Carles Gisbert. Ja us en donarem més detalls a la pròxima circular.

Pel mes de febrer està prevista una sortida amb esquís que s'acabarà amb una xocolatada i xurros. Hi haurà premis per als debutants.

Volem començar una sèrie de visites als museus d'Estocolm. Això seria una bona ocasió de trobar-nos els diumenges al matí i dinar junts.

JO NO EN SÉ, DE LLEGIR
I ESCRIURE; I JA ME VEUS,
BEN GRASSA I BEN SANA;
I A MÉS, RICA I CONDECORADA.

CORREU

Butlletins rebuts

- Casal Català, Tolosa de Llenguadoc, núm. 130.
- Caliu, París, núm. 46.
- Nacs (North American Catalan Society), Califòrnia, núm. 7.
- Mai no morirem, Angulema, núm 97.
- Informació, Ginebra, núm. 33.
- "Xipreret", Ateneu de Cultura Popular d'Hospitalet. El president d'aquesta associació, Josep Bordonau i Balaguer, ens envia la collecció completa d'aquesta revista.

Ens envien:

- La Universitat de París-Sorbonne (París IV), el cartell del Centre d'Estudis Catalans.
- L'Ajuntament de Barcelona, el programa del Festival Internacional de Música de Barcelona, octubre de 1980.
- The Anglo-Catalan Society, el programa de la XXVI Annual Conference al Fitzwilliam College, Cambridge, setembre de 1980.
- Casa Nostra, de Winterthur, la darrera circular convocant una vetllada de Tots Sants.
- Òmnium Cultural, el fullet dins la sèrie Tradicions i costums: "La Castanyada", amb un cartell molt simpàtic.
- Stockholms Ungdomens Samarbetsorganisation, el programa de "Förenade Krafter", una exposició a la Kulturhuset del 23/10 al 7/12.
- Invandrarnämnden, el Föreningsmeddelande NR 1/1980.
- Statens Kulturråd ens demanen informació sobre el nostre butlletí per tal de presentar-la en el catàleg de 1981 de tots els periòdics de cultura de Suècia.

- El Sr. Frederic Rahola i d'Espona ens regala el llibre "Retalls, textos i exercicis per a l'aprenentatge del català", i ens escriu una carta animant-nos.

- El Sr. Vicenç Blanch, vicepresident de la Federació d'entitats catalanes a l'estranger, escriu una llarga carta al nostre president i ens parla de la possibilitat de celebrar una trobada de totes les entitats catalanes a Europa.

- El Sr. Jordi Farré, de Barcelona, ens demana un número del nostre butlletí amb la portada de Sant Jordi. Collecciona estampes d'aquest sant. Té una col·lecció d'unes 690 imatges.

- El Sr. Lluís Fornés i Peres, de nom artístic "Lluís el Sifoner", ens envia un compendi dels seus recitals, crítiques i discs a fi de tal vegada fer una gira per Europa. De moment nosaltres no som prou forts per a organitzar-ne una, però seria interessant poder portar a Escandinàvia a aquesta figura de la Cançó del País Valencià.

A darrera hora:

- El butlletí número 33 d'Òmnium Cultural.

- El full informatiu de l'IPECC del 3 d'octubre, 1980.

- Una carta de Fieas de l'onze de novembre.

- "Kulturrådet informerar", número 7.

- Joan Sala i Cors ens demana informació des de Balsareny.

- De l'hemeroteca de la Universitat Autònoma de Barcelona ens donen les gràcies per la tramesa del nos-

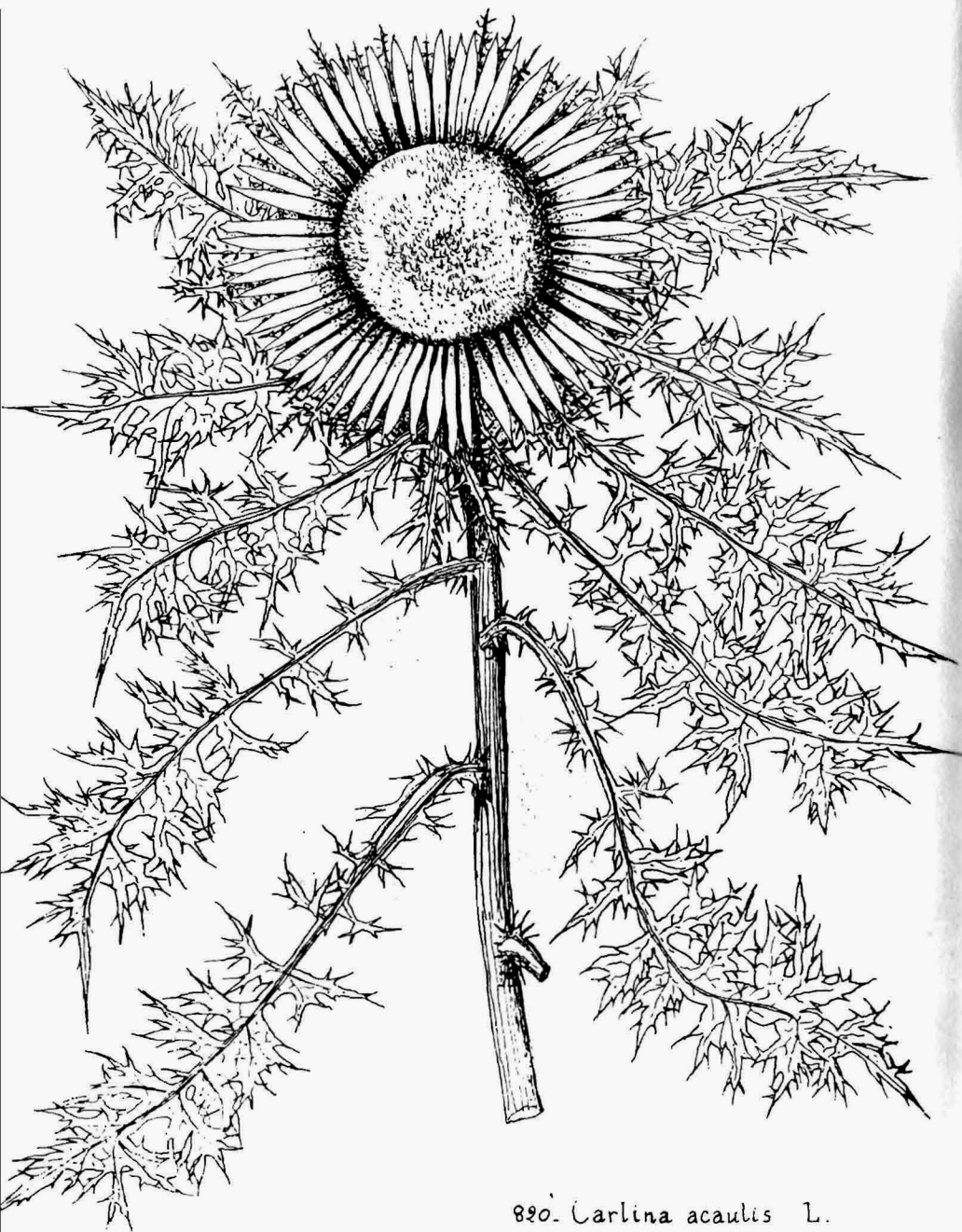
tre butlletí.

- Bases del Concurs "Premi Catalunya turística" organitzat pels hotels Principal i Cosmos, de Barcelona.

- Ens conviden a una festa de l'Invandrarnämnden, que celebra 10 anys d'existència.

- La revista Occitan/Catalan Studies de Lewis and Clark College, Portland/Oregon, 97219, U.S.A. El núm.1

890. *Carlina acaulis* L.

DE SOCIS

Maria del Carme Adrover-Joseph
Svedjev.gen, 19
181 47 Lidingö
767 44 58

Miquel Badia
Måndagsv. 27
123 60 Farsta
08/64 70 88

Miquel Benito
6:te Villagatan 10 A
502 44 Borås
033 - 10 56 52

Marie Louise Cebrian

Delfi Colomé i Pujol
Spanska Ambassaden
Oscarsg. 35
Oslo, 2

Jaume Gil Grau
St. Anneg. 298
611 33 Nyköping
0155 - 866 18

Britt Gisbert

Sven Joseph

Gunilla Masoliver

Roberto Nevado
Markv.gen, 34
162 24 Vällingby

Bella Ribera

Francesc Taltavull
Norrländsg. 23
111 43 Sthlm
08/20 15 93

Rolf Wohlin
Box 74
156 00 Vanghäräd

Francesc Cabrera
Angemannagatan 199 2 tr
162 22 Vällingby

Josep M. Lloveras
24, Place des Vosges
75003 Paris

Eliseu Vinaja Tiñena
Västrastillstorpsg. 23
417 13 Göteborg
031/51 88 63

Birgitta Sjöholm
Kolmårdsvägen 15
181 64 Lidingö
766 46 62

El socis que no porten adreça
són cohabitants.

La Montserrat Bassa ha canviat d'adreça.

Ara té aquesta:

Olof Gjödingatan 11 n.b.

112 31 Sthlm

08/50 30 31

MIGGE MASOLIVER: SERIETECKNARE /DIBUIXANT DE COMICS

Jag föddes en regnig sommardag för 14 långa år sedan. Efter det har jag alltid ritat. Min far, lika utmärkande som vanligt, kom på idén att placera alla teckningar i en pärm. Detta blev sedan 2 pärmar, tre pärmar o.s.v. Nu har jag en samling på många av mina barndoms alster. Tecknar gör jag fortfarande. Min specialgenre är serier som jag har mycket förkärlek för. Jag har därför en seriesamling med både svenska, spanska och engelska tidningar.

Om man ska fördjupa sig ytterligare i min smak kan man som mina idoler nämna Franquin, Moebius, Pratt, Gilbert Shelton (m.fl.). Dessa kanske inte säger er något men jag kan ju inte skriva i en tidning och inte få verka lite seriekunnet, även om jag inte är det. Jag är i alla fall mycket ärat av att få medverka i denna tidning och gläder mig mycket över att läsa detta nummer när det är tryckt.

Migge Masoliver

noterat

Barcelona

LA SAGRADA FAMILIAS fyra smäckra torn med spirornas färgrika mosaiker skimrande i solen, symbolen för Barcelona och det frihetsälskande Katalonien. Arbetet med Gaudis ofullbordade mästerverk, påbörjat 1884, har änyo skjutit fart. Man tycker sig trots de moderna kranarna uppleva medeltiden när man går omkring bland arbetarna på byggsplatsen, hör hammarlagen, beundrar det blottlagda geometriska konstruktionskelettet på den firidiga fasadens insida. Exteriören med sina tre portaler ägnade åt Jesu födelse är en levande stenmur. Den vildvuxna skulpturföran med trumpetande änglar och sällsamma utväxter, en blandning av vildvuxen gotik, Jugend och hisnande barock.

I JÄMFÖRELSE med Sagrada Família är huvudfasaden på det gotiska kvarterets katedral Sta Eulalia död och träkig som Kölnerdomen.

Geniet Gaudi förstod att ta ut rörelserna. Hyreshuset Casa Milas böljande fasad, den "muskulösa" vindlande mosaikbänken i Park Güell, han ställde alla

vedertagna begrepp på huvudet. Salvador Dali älskar Antonio Gaudi.

GAUDI till trots, det märkvärdigaste Barcelona har att erbjuda är dock den spanska, eller rättare sagt katalanska medeltida konsten. Man möter den i Museo Marés, invid Sta Eulalia, och framför allt högt uppe på Montjuich, i Museo de Arte de Catalunya. Där finner man världens största samling bevarade romanska muralmålningar överförda från fallfärdiga små landskyrkor till inom museet uppbyggda absider. Denna konsekvent genomförda innerarkitektur med rundbågevalv etc. gör att den religiösa bilden inte verkar ryckt ur sitt rätta sammanhang, inte har reducerats till ett framstå utslutande som konstobjekt.

OCH SÅ SKULPTUREN. Genom madonnorna med alltför stora huvuden, tafatta åtbörder och uppspårade ögon tycker jag mig se modellerna, 1100-1200-talens äppelkindade katalanska bondflickor. De blodiga krucifixen där lemmarna naglats fast med grova spikar, talar

sitt språk om medeltidens hårda verklighet.

I hamnkvarteren, nedanför Sta Maria del Mar, tillägnad havets Maria, finner man ungdomsverken av en konstnär som haft stor glädje av det medeltida katalanska formspråket. "Kvinnorna i Avignon", med motivet hämtat från en bordell i sagda kvarter, vittnar härom.

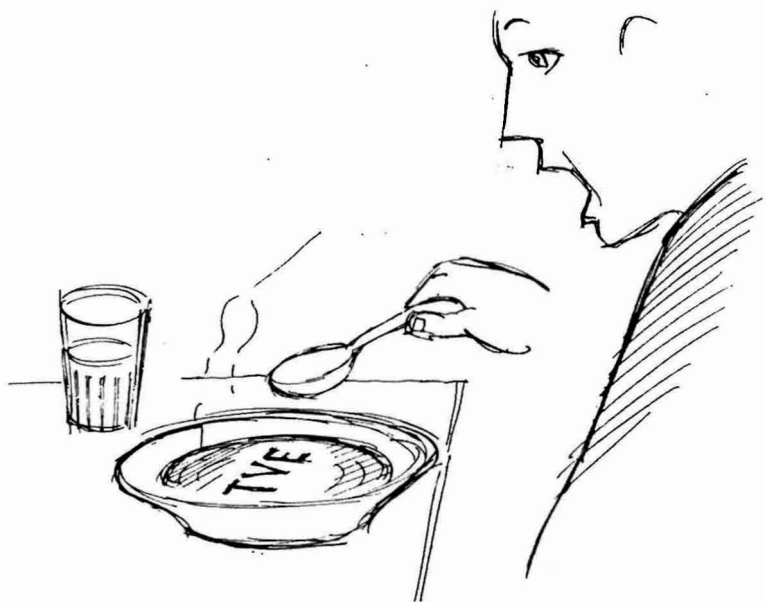
MUSEO PICASSO är inrymt i två sammanbyggda patricierpalats. Det är inte de stora mästerverkens museum men väl en fängslande dokumentation av konstnärens verk intill 1904, då han definitivt bosatte sig i Paris. Picasso före Picasso, före kubismen.

Eugen Wretholm

La Sagrada Família, symbol för det frihetsälskande Katalonien.

Svenska
Dagbladet
26 d'octubre 80

L'afusellament de l'honorable Lluís Companys*)
FA QUARANTA ANYS

Guardo en el meu arxiu un record tèntric de fa quaranta anys: un exemplar del número 131 del diari "Deutsche Zeitung in Norwegen", que els alemanys, que feia més de sis mesos ocupaven Noruega, publicaven a Oslo.

Aquest "Diari Alemany a Noruega" era un diari de 8 pàgines de grossa mida, amb el títol "DEUTSCHE ZEITUNG" amb lletres grans a tota l'amplària de la pàgina, i sota, amb lletres no tan grans "in Norwegen", i les pàgines eren de set columnes.

Pels voltants del 20 de novembre 1940 vaig rebre, enviat per correu no d'Oslo sinó d'Estocolm mateix, com a anònim, l'exemplar del qual parlo, que duia la data: "Oslo, Sonnabend, 19. Oktober 1940" (Oslo, dissabte 19 d'octubre 1940). A la primera pàgina i al peu de la sisena columna, apareixia un telegrama amb el títol: "Companys standrechtlich erschossen" (Companys afusellat) i la data: "Barcelona, 18. Oktober". L'anònim remitent s'havia "divertit" - diversió macabra - emmarcant el telegrama amb llapis blau i dibuixant-hi al damunt una creu amb llapis vermell, orlada de blau.

El telegrama contenia algunes inexactituds, més ben dit, mentides pròpies de la propaganda francofalangista, donant a Companys els títols de "führer separatista" i "President de la República separatista catalana", i acabava dient: "En esclatar la guerra civil, Companys va tornar a ser el dirigent del moviment desintegrant a Espanya".

Va ser doncs d'aquesta manera brutal que vaig assabentar-me, ara ha fet quaranta anys, de l'afusellament de l'honorable Lluís Companys. Es tractava d'una broma macabra d'algun dels comptats elements francofalangistes

a Estocolm? Era evident que el remitent anònim sabia a qui ho enviava. Jo era - i sóc - català, nascut a Barcelona (el meu segon cognom és Camps), i era conegut per les meves idees contràries a tot totalitarisme. Durant tota la guerra d'Espanya, guerra que jo anomeno "incivil", jo havia sigut cap de premsa i canceller a la legació de la República a Estocolm. Els temps eren tals, que no es podia excloure la possibilitat d'una amenaça encuberta...

Ernest Dethorey

*) La data de l'afusellament es commemora oficialment a Catalunya el 15 d'octubre.

Aquest "record tètric" s'ha publicat al diari AVUI ("Bústia", divendres, 24 octubre 1980), però sense la reproducció del telegrama.

UNA CATALANA A TELEVERKET

L'any 77 vaig acabar l'enginyeria tècnica química a Barcelona.

Vaig arribar a Suècia en 2 de maig del 79. Seguidament vaig començar a estudiar el suec (l'ensenyament del suec és gratuït a tots els nivells).

Passats uns tres o quatre mesos vaig començar a cercar feina.

Però, un dia que era a l'agència de col·locacions del barri de Farsta i explicava la meva educació relacionada amb la química, el senyor què m'atenia m'assenyalà una torre amb un cartell que posava "tele". M'explicà que en aquest lloc de tant en quan es podia fer una pràctica durant 9 mesos. Allà mateix vaig demanar-la i unes setmanes més tard em deien que sí. De llavors ençà estic treballant a Televerket.

Televerket és una empresa de l'estat suec, té la seva administració central a Farsta, al sud d'Estocolm. En total hi ha uns 43.000 treballadors, d'aquests, el 44% són dones.

L'any 77-78 les vendes varen pujar a 5.800 milions de coronas (més o menys 92.000 milions de pessetes). Televerket es dedica a la col·locació de telèfons. Suècia es un dels països on hi ha més telèfons per habitant. Es a dir: segons estadístiques 717,3 aparells per 1.000 habitants (en data 1-1-78) i una xarxa de cables que és quasi 20 vegades la distància entre la terra i la lluna.

Televerket també es dedica a la distribució de programes per a la ràdio i per a la televisió.

Aquesta empresa té també moltes filials i accions en altres empreses.

En el meu lloc de treball, que és en el laboratori químic, s'analitzen materials que es fan servir per a la fabricació i instal·lació dels telèfons, com els cables, per exemple.

També analitzem l'atmosfera del medi ambient i el material que fan servir els mateixos treballadors de l'empresa, com els guants de pell, les botes i la roba que empren durant la feina. Jo mateixa, després de quasi un any porto una mica de pràctica.

Hi ha moltes coses que encara em cal aprendre, a fi que quan torni a Catalunya ho pugui utilitzar (PS. El 20 de març, el mateix dia que se celebrava la votació a Catalunya rebia la nova que podia allargar el temps de pràctica, i jo dic, quina sort per una catalana!)

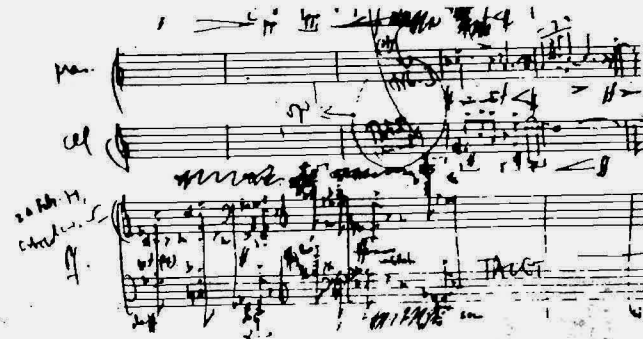
Montserrat Bassa

SOBRE LUIS DE PABLO I JOSEP RIBERA

En el número 5-1980 de la revista ARTES que editen tres de les Acadèmies sueques (Musikaliska Akademin, Konstakademin i Svenska Akademin) es publica un article del compositor basc (nat a Bilbao) Luis de Pablo: "Tonsättartankar utan titel" (Pensaments sense títol d'un compositor).

Reproduïm a continuació la il·lustració que acompanya l'esmentat article de Luis de Pablo:

Ur en skiss till Luis de Pablos pianokonsert för José Ribera, daterad "24 Febr. -79 Estocolmo"

En el mateix número d'ARTES i a seguit de l'article de Luis de Pablo, trobem una nota amb el títol: "Om Luis de Pablo" (Sobre Luis de Pablo), de la qual n'és autor Hans Åstrand, membre de la Redacció d'ARTES, qui també ha traduït l'article del compositor basc.

Hans Åstrand escriu que Luis de Pablo pertany a l'anomenada generació del 51*), "uns compositors crescuts

durant el règim repressiu de Franco, que varen sortir de la cleda", i d'ells "un dels dos més destacats és Luis de Pablo - l'altre és Cristóbal Halffter".

Hans Astrand escriu també: "Durant aquests darrers anys, els suecs hem tingut un millor contacte amb aquesta generació del 51, i molt especialment amb Luis de Pablo que ha estat varies vegades a Estocolm, treballant darrerament ferm durant dos mesos com a becari de l'Institut Suec**) i començant durant aquest temps un concert de piano, ara ja acabat, per al pianista català Josep Ribera, i que va donar un notable concert al Fylkingen***)".

Efectivament, el concert de composicions de Luis de Pablo al qual es refereix Hans Astrand, va tenir lloc el 8 de novembre de l'any passat i es va repetir el 10 del mateix mes, i la part de piano la va interpretar el nostre Josep Ribera.

Luis de Pablo och José Ribera. Foto: Hans Åstrand

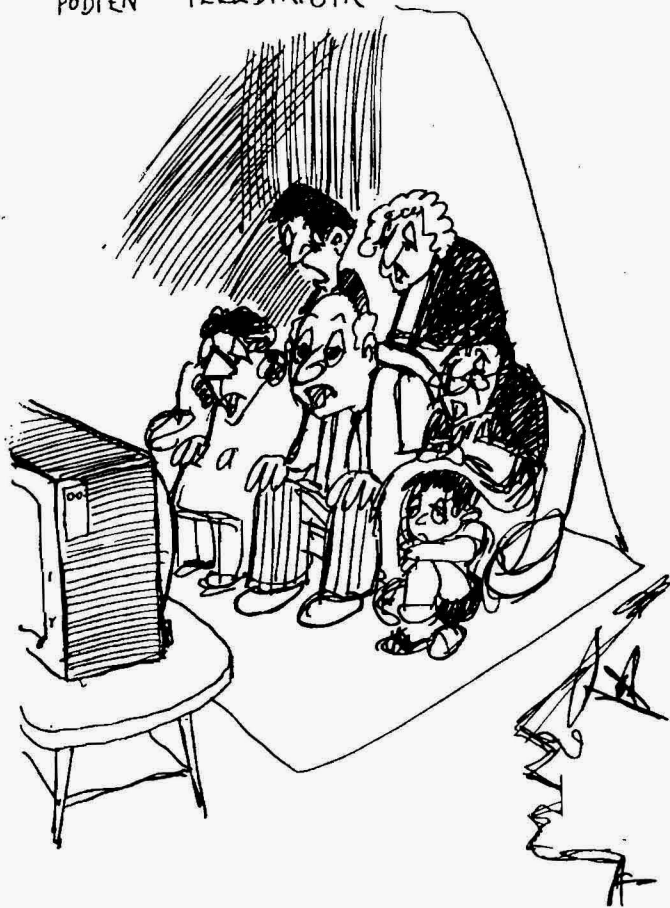
Quant a Luis de Pablo podem afegir que el dia 3 de novembre es va poder sentir a Suècia, doncs catorze països el reberen en transmissió directa de Madrid

(Teatro Real), el concert de la Unió Europea de Radiodifusió (UER), en el que va tenir lloc l'estrena mundial del "Trio de corda" de Luis de Pablo, el primer encàrrec que la UER ha fet a un compositor espanyol, el que prova el prestigi internacional del compositor basc.

Ernest Dethorey

- *) En castellà a l'original: "la generación del 51".
- ***) Institut Suec de Relacions Culturals amb l'Estranger (Svenska Institutet för kulturellt utbyte med utlandet).
- ****) Fylkingen - Ny Musik och Mediakonst (Associació Fylkingen de Música Nova i Art Medial).

JO EM PENSAVA QUE NO MÉS
EREN ELS COETS, QUE ES
PODIEN TELEDIRIGIR

ANGLO-CATALAN SOCIETY'S 26 ÅRSKONFERENSEN AVHÖLLS PÅ
FITZWILLIAM COLLEGE I CAMBRIGDE DEN 26-28 SEPTEMBER 1980

Ett stort antal deltagare från Katalonien träffades i Cambrigde, - en stad som välkomnade oss med sina underbara höstfärger - tillsammans med engelsmän intresserade av den katalanska kulturen.

De inlämnade föredragandena var skickligt utvalda och av stort intresse.

Första dagen, efter välkomstmottagandet från Anglo--Catalan Society's styrelsemedlemmar, kunde vi förnöja oss med en filmvisning som gav de sista nyheterna från Barcelona.

Andra dagen på morgonen, talade professorerna R. Sala och J. Rees, från Bradford, och M. Clarasó, från St. Andrews, över ämnena "Algunes reflexions referents a la qüestió de la normalització lingüística catalana" (Några tankar kring frågan om det katalanska språkets normalisering), "Anglicismes trobats en el català contemporani" (Anglicismer funna i den nutida katalanskan), och, R. Humble, från Ilkey höll en utläggning om "La Vall d'Aran en els mapes de Catalunya" (Aran-dalen i katalanska kartor).

På eftermiddagen behandlade professorn J. Roca Pons, från Indianauniversitetet, ämnet "Per una simplificació de la gramàtica catalana" (För en förenkling av den katalanska grammatiken), en fråga som han tog upp från en mycket väl genomtänkt utgångspunkt och som kan vara av stor nytta för de som har börjat studera det katalanska språket.

På kvällen kunde vi njuta av ett program där katalansk musik framfördes av gruppen IBERIA, ackompanjerad av viola och orgel.

Gruppens medlemmar är engelsmän och det var en stor upplevelse att höra dem sjunga på katalanska. De spelade och sjöng storartat, med beundransvärd samordning och precision. Mellan varje stycke gav Miss T. Knighton, från Cambridge, en utförlig beskrivning av texterna i den katalanska musiken under 1400- och 1500-talen. Det var en konsert som lämnade oss verkligen hänfödda.

Den tredje dagen talade nationalekonomen J. M. Bricall, från Barcelona om "Reflexions entorn el restabliment de la Generalitat", (Funderingar om återinrättandet av la Generalitat), ett ämne som han framförde på ett briljant sätt och som motiverade en del frågor från publikens sida. De ville ha förklaringar till denna fråga som är så viktig och avgörande för katalanerna och Katalonien.

Som sista punkt på programmet reciterade A. Turull, från Bristol, "Tolv nyskrivna dikter" (Dotze poemes recents) av Pere Quart, vilka ännu ej publicerats. Dessa fick ett mycket gott mottagande av publiken, både för uttrycksfullheten i framförandet och det sensibla innehållet.

Till slut kom ögonblicket då vi måste ta avsked från de vänner med vilka vi hade delat de här dagarna och under vilka vi hade varit förenade av samma känsla av kärlek till och hopp för vårt eget land.

Lola Estrada i Serrallonga

PICASSO I EL CATALA

En el suplement "ARTES", del diari de Madrid EL PAÍS (22/11-80), es publica una "entrevista exclusiva" del corresponsal d'aquest diari a París, Feliciano Hidalgo, amb Jacqueline, la vídua de Picasso. Era la primera vegada que Jacqueline Picasso "se decidia a hablar con un periodista", i l'entrevista va tenir lloc a Notre Dame de Vie, la casa on va morir Picasso, a Mougins, prop de Cannes, a la Costa Brava.

El periodista conta que el primer contacte va ser telefònic: Ell: "Soy el periodista que..." Ella: "Sí, sí, ya sé. Y yo te trato de tú, como se hace en España". Ell: "Gracias, Jacqueline. Qué bien hablas el castellano! Te lo enseñó Pablo?" Ella: "No, qué va, lo aprendí en la escuela".

A Notre Dame de Vie, després dels saluts, la primera pregunta del periodista fou: "En qué idioma hablabas con Pablo? Resposta de Jacqueline: "En castellano o en francés, pero cuando él de verdad se sentía orgulloso era cuando podía hablar en catalán".

La segona part, que jo he subratllat, de la resposta de Jacqueline Picasso, m'ha recordat les dues visites que vaig fer a Picasso, que llavors vivia a París, rue La Boétie, junt amb el jove pintor català Joan Junyer; la primera l'any 1927 i la segona el 29, i vam conversar en català. Feia uns vint anys que Picasso vivia a França, però vaig observar que encara parlava millor el català que el castellà o el francès.

Tots sabem que Picasso es formà, com a home i com a pintor, a Barcelona, entre amics catalans i parlant el català. Picasso va tenir sempre un inclinació es-

pecial per Catalunya i Barcelona. Va permetre, per exemple, quan Franco encara vivia, que es creés a Barcelona el primer Museu Picasso del món. El segon no trigarà gaire a obrir-se a Paris, com és llògic.

Ernest Dethorey

PA CASOLÀ O "CLIVELLAT"

Per desig d'alguns dels nostres socis, el Jaume Pomares ens ha donat la recepta i explicació per a fer eixos pans que ha dut a les nostres subhastes algunes vegades, aixina que, mans a l'obra i bon resultat i bon profit!

Tindreu a mà:

- un litre d'aigua tèbia a uns 40 graus
- una cullerada sopera de sal de cuina
- un paquetet de llevat (50 grams)
- un poc més de 2 quilos de farina blanca

Posarem l'aigua en el recipient de pastar, afegirem la sal i amb la mà farem que el llevat se desfassa en l'aigua al mateix temps que la sal. Desseguida posarem com un quilo de la farina i començarem a pastar, millor si tenim un aparell mecànic i quan hagem pastat bé tota la farina en posarem més, a poc a poc, sense deixar de pastar. La massa està acabada quan esta no es pega als dits, es treballa amb les mans un poc i es deixa com a mitja hora en un lloc abrigat com a 25 graus i coberta per un drap per a que fermente.

Agarrarem la llanda del forn i li posarem un paper d'estany que el refregarem per damunt amb un poc de mantega o margarina. Encendrem el forn per a que vaja prenent calor fins uns 250 graus.

Agarrarem la massa i la tornarem a pastar durant uns 5 minuts amb les mans. Formarem el pa, però millor en forma de roda o rotllana si volem tenir més escorça que molla, el deixarem format ja sobre la llanda i el tornarem a tapar, deixant-lo en el mateix lloc que abans, també altra mitja hora, per a que acabe de pujar.

La mantega o margarina que abans hem refregat pel pa per farà que no se'ns pegue després el pa al paper d'estany. Mentre, el forn se'ns calenta a la temperatura desitjada.

Quan ha passat esta segona mitja hora, el destapem i li farem amb un ganivet ben esmolat uns talls fondos per a que clivelle prou, el clavem en el forn i no obrim fins que hàgin passat uns 20 o 25 -si el forn té finestra, és millor veure com se cou sense obrir-. El pa estarà cuit del tot després de 40 a 60 minuts, segons com a cadascú li agradi de torrat.

Quan s'haja cuit, es trau del forn i es deixa refredar damunt d'una taula o millor encara si es pot posar baix el pa, mentre se refreda, sota unes esgrelles per a que no "sue" i se revenga.

Bé, aneu provant i cada vegada anirà eixint millor. Sort i bon profit!

Jaume Pomares i Bernad

EXERCICIS DE GRAMÀTICA

pel, per la, per l'

- 1) Van sortir _____ portal
- 2) Hban entrat _____ finestra
- 3) La ciutat ha estat presa _____ enemic
- 4) Corrien _____ carrer
- 5) Anaven _____ carretera
- 6) Hban passat _____ camí de baix
- 7) Li passen idees _____ cap
- 8) La nova es va escampar _____ hospital
- 9) _____ abril fa més calor que _____ gener
- 10) L'arbre fou abatut _____ vent
- 11) Ho he fet _____ amor de Déu
- 12) Hba mort _____ pàtria
- 13) Treballa _____ glòria
- 14) El vaig cuidar _____ seu mom

- 15) Si ho vaig fer saber _____ cuat
16) Ho ha jurat _____ salut de son pare
17) Perdona: l'havia pres _____ altra germana

per a, per al, per a la

- 1) Hi ha una carta _____ teu germà
2) No tindrem prou vi _____ tothom
3) Cal comprar folla _____ bestiar
4) Un remei _____ febre
5) Arau surt un tren _____ Alginet
6) Han dut un paquet _____ terra cosina
7) Això és _____ tu